

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Grandioasele sărbări dela Tebea

O frumoasă manifestare națională rom. din partea mulțimii. La serbare asistă peste 5000 de spectatori.

S'a zis, și cu drept cuvânt, că gradul de civilizație al unui popor se măsoară și după numărul monumentelor publice, ridicate spre memorisarea faptelor mărețe săvârșite de fiii Patriei, sau spre immortalizarea erilor săi glorioși, fie pe câmpul de luptă, fie pe terenul gândirei sa al faptelor mari săvârșite în timp de pace.

În această privință trebuie să o mărturisim cu regret, în ținutul nostru: „Țara Zarandului”, unde și cel mai ascuns colțisor e plin de reliquie — mărturie mărețelor fapte petrecute în lupta înverșunată de secole a poporului român, pentru afirmarea existenței lui ca neam față de popoarele cu care el trăia împreună și cari căuta să-l șteargă de pe fața pământului, ca naște nu s'a făcut încă destul.

Figuri ilustre din uriașa generație trecută, stau încă necunoscute tinerilor generații, cărora ar trebui să le servească drept pildă.

Dar serbarea de duminică, unde au luat parte peste 5000 oameni, — m'a făcut să întrezăresc că în sufletul zarandean e destul de puternică încă Conștiința națională, și că în curând vor ști să-și arate recunoștința lor față de toți acei cari au muncit, jertfindu-și viața chiar, pregătind pe Români pentru stua cea mare ce trebuia să vină. numai decât: „ZIUA UNIREI TUTUROR ROMÂNILOR”.

S'a început cu Crișan și Iancu, se vor sfârși, desigur, cu Buteanu, Frâncu, Groza, Amos Frâncu, etc. **

Și acum vom încerca să redăm sumar desfășurarea serbării de duminică dela Tebea.

Inceputul serbării

Duminică, la ora 3 d. m., s'a inaugurat la Tebea bustul lui Iancu, eroul din 1848.

După ce s'a oficiat un parastas la mormântul Regelui Munților, de către protopoul Zarandului I. Indrei, înconjurat de un sobor de preoți, s'a ridicat pânza depe bust în aplauzele marelui mulțimi de asistenți. Bustul este sculptat de d. Radu Moga, prof. la liceul „Avram Iancu” Brad, un tânăr sculptor de cari se leagă mari nădejdi.

Chipul lui Iancu este fidel redat în bronz. Până astăzi, este cel mai reușit din câte monumente i s'au ridicat.

Aceasta e o dovadă mai mult că și la noi în țară se pot face lucrări frumoase.

Cuvântările

După discursul d. inginer Zamfirescu, președintele comitetului de inițiativă al ridicării acestui monument, și după ce dă monumentul în seamna secției de întreținere C. F. R. Brad, mulțimește cederistilor secția Arad, cari au contribuit cu obolul lor pentru înălțarea acestui frumos monument; recunoștință a românismului pentru acel ce a fost Avram Iancu.

Se mai rostesc cuvântări de către Dl. Lascarov Moldovanu, distins scriitor român, care în cuvinte calde și pline de duh religios, evocă amintiri din viața căpitanului. Fiecare dintre noi, — zice dsa — și mai ales cei de aici, cunoaștem cece a pățimit eroul pentru națiunea sa. De aceia meritate sunt omagiile ce i s'au adus și merită expresia recunoștinței ce s'a arătat cu ocazia inaugurării bustului său.

Din partea prefecturei jud. Hunedoara vorbește d. Mureșan.

În numele studenției române ține o frumoasă și clară cuvântare d. Lucaciu, președ. stud. Arad.

Orice încercare de a zugrăvi — zice d-sa — mărețul tablou al acestei zile e zadarnic, dacă cineva nu e pătruns de măreția faptelor petrecute în veacuri până la data de 1848. Urmează apoi admirabilele cuvântări ale dnilor: I. Belligian, șeful gării Brad, și C. Ciocan, directorul liceului „A. Iancu”.

Ne face plăcere a extrage câteva câteva părți mai semnificative din cuvântarea d. director Ciocan:

Ori de câte ori ne apropiem de sanctuarul dela Tebea emoții puternice ca un curent electric, ne pătrund organismul, iar prin fața conștiinței memoria desfășoară filmul epopeii noastre naționale. Iată pe Traian și Decebal dușmani ireductibili cari se remarcă prin statornicia în hotărârile lor cu cari au trecut în istorie plămădirea poporului român. Iată perioada de formație care apare din ce în ce mai clară în cercetările istoriografilor. Iată legendarele descălecări cu întemeierea țărișoarelor române. Iată voievozii cari s'au făcut nemuritori prin faptele bine și judicioase încadrate în concertul european. Iată pe temerarii noștri eroi Horia, Cloșca și Crișan, țărani umili, făcând drumul până la Viena; iată-l pe vizionarul idealist de 24 ani Avram Iancu, iată memorandumii, iată războiul mondial cu toate tragediile și epocalele lui realizări. Un adânc simț de pioasă recunoștință ne trezește din noianul ocupațiilor și grijilor de toate zilele și ne aduce aproape involuntar aci, ca să ne oțelăm simțirile.

Pe vremea de tristă amintire a dominației austro-maghiare, tu, eroul după ce cu abnegație și profund devotament ți-ai îndeplinit mai mult decât datoria în locul drepturilor firești pe seama națiunii tale, hainul și mincinosul de împărat te-a răsplătit cu o tînichea, pe care tu a-î refuzat-o, întor-

cându-i spatele plin de demnitate. Amărăciunea acestui gest te-a făcut să apuci toiagul pribegiei și să colinzi drumul dela Brad până la Baia de Criș cântând din fluierul tău fermecat durerea și jalea neamului. Celor ce te-au găzduit, ospătat și ți-au purtat de grijă în vremelnica viață pământească un tainic glas lăuntric le-a dat să înțeleagă că tu intruchipezi idealul poporului românesc din Transilvania. Tu ai devenit eroul nostru legendar care alimentezi focul sacru al conștiinței naționale românești, ramura pururea verde a românismului și când ceasul a sunat 1918 aci lângă mormântul tău jurară nepoții lăncerilor tăi pe steagul victorios al vânătorilor români veniți de peste Carpați răzbu-nare ungușilor cari intenționau să-ți pângărească locul de odihnă.

După ce ne făcurăm ordine în casa cea nouă, România Mare, făuritorul ei marele rege Ferdinand I., descălecă din tronul său regesc, osteni până la umbra goronului lui Horia să-ți aducă prinosul său de recunoștință ție, regele munților. și înălță rugăciuni fierbinți pentru odihna sufletului tău.

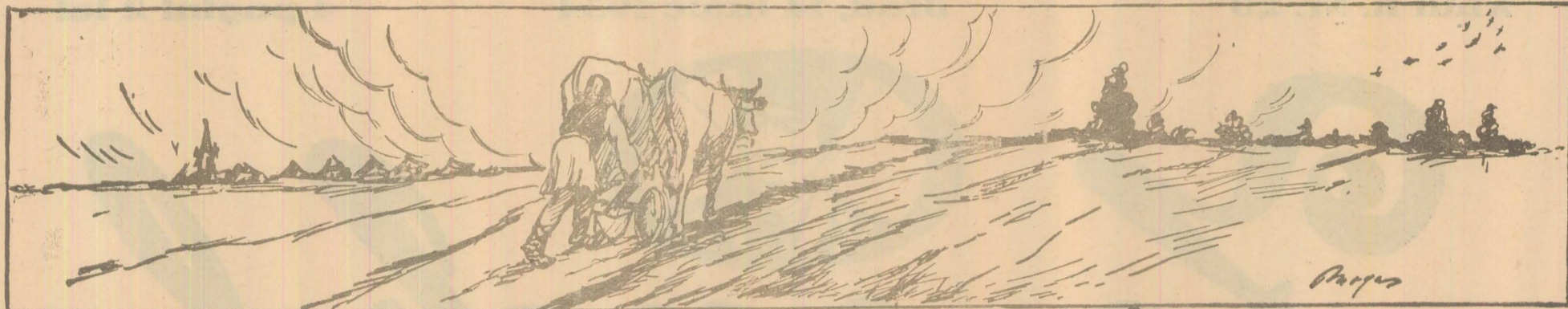
Azi după zece ani Români dela C. F. R. prin obolul lor îți ridică acest măreț monument tocmai în regiunea pe care tu ai iubit-o mai mult. După cum în 1848 ai avut privirea țintită către munții tăi dragi, pe care i-ai apărat de încălcările dușmanului, așa de pe acest soclu agera și pătrunzătoarea ta privire pe veci va veghia la granița de Vest a scumpei noastre Români.

Vigilența ta din înălțimile cerului unde te odihnești azi este mai necesară ca oricând. La orizontul de Vest se ridică norii artificiali ai revizionismului maghiar. Stăpânitorii cruzi și fără suflet de ieri ai Românilor nu se pot împăca cu noua ordine din Europa și prin tot felul de acțiuni subversive sapă la temelia patrimoniului nostru național.

Noi nu vom sta cu mâinile încrucișate și nu vom admite niciodată să se impieteze ceiace au gândit și realizat fericiții noștri eroi.

Ție iubită tinerime adunată în fața acestui monument mă adresez și te invit să păstrezi cu sfințenie testamentul marelui erou și patron al liceului nostru. Și când tulnicul tradițional va mugi din nou prin văile munților să alergați cu toții să apăram Ardealul care a fost, este și rămâne pe veci a Românilor. Așa a crezut Iancu, așa credem și noi. Așa să ne ajute D-zeu.

(Continuare în pagina 5-a).

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

Dușmanii pomilor roditori

(Continuare)

3. Omida păroasă

Fluturile acestei omizi este alb ca zăpada, mai mic decât nălbariul și se vede sburând către asfințitul soarelui, în lunile Iunie și Iulie. Femeiușca este mai mare decât bărbătușul și are pe partea dinapoi a pântecului o îngroșare făcută din perișori roșii — aurii, din care cauză i se mai spune și fluturile de aur.

După împerechere, femeiușca așează pe dosul frunzelor, sau pe ramuri, grămezi de câte 250—300 de ouă, pe cari le acopere cu perișorii aurii de pe pânțele, de aceea au înfățișarea unor bureți mici.

Din ouă ies către sfârșitul verii omizile, cari trăesc la un loc și se apucă de ros frunzele pomilor roditori. Se adună apoi câte 150—200 la un loc, către vârful ramurilor, unde își fac, din frunze și fire mătasoase, culcușurile de iarnă. Aceste culcușuri sunt ușor de recunoscut, căci au înfățișarea unui ghem. Deodată cu venirea primăverii se apucă de ros frunzele, mugurii și chiar ramurile tinere ale pomilor. Omizile cresc mai încet decât cele ale nălbariului. Când sunt mari, au culoarea negricioasă, cu perișori galbeni, brunii, iar pe laturi cu dungii albe întretăiate. Omizile sunt vătămătoare și pentru om, căci perișorii lor, dacă se înfig în piele, o ard, din cauza unei otrăvi ce se găsește în ei. Omizile nu rod numai frunzele pomilor roditori, ci și pe cele ale pădurilor; câteodată păduri întregi rămân desfrunzite din pricina lor.

Către a doua jumătate a lunii Iunie, omizile fac tot aici pe foi o țesătură la fel cu a paianjenului, în care ele se preschimbă în păpuși apoi în fluturi.

Mijloace de combatere

Contra acestui dușman al pomilor luptăm culegând iarna toate cuibu-

rile de omizi, iar dac'au mai rămas se stropesc pomii cu zemuri arsenic. Nu-i destul să faci un singur om curățirea cuiburilor și stropirea pomilor, căci omizile trec dintr'o grădină în alta. De aceea, când vedem că vecinii nu-și îngrijesc pomii, trebuie să punem pe trunchiurile pomilor niște inele de clei. Omizile când dau să se urce în pom, se lipesc pe clei și mor.

Aceste inele sunt niște benzi de hârtie groasă, lată de 20 cm., înfășurate împrejurul tulpinii și unse cu un clei lipicios.

Cleul se găsește sub mai multe numiri gata în comerț, cum sunt „Spic“, „Hiberna“ sau „Höchst“, dar ni-l putem face și singuri. În felul următor: se ia sacăz (calofon) și se topește într'un vas, în care se toarnă puțin câte puțin ulei de floarea soarelui, până ce căpătăm un clei lipicios. Cu acest clei ungem benzile de hârtie, dar nu din margine în margine, ci lăsăm cam 3—4 cm. neuns de amândouă părțile. Vom vedea că aceste inele folosesc și contra altor dușmani de-ai pomilor.

4. Inelarul

I se zice zice inelar pentru că femeiuștile așează prin luna August ouăle, în care formă de inel de jur împrejurul ramurilor tinere ale pomilor. Poporul îi mai zice „somnișor“ sau „scuipatul cucului“, din pricina că ouăle sunt lipite una de alta. Fluturile este mic, gălbui, cu două dungii late mai închise pe aripile dinainte.

Din ouă ies omizile, de culoare brună roșcată, cu o linie alburie pe mijlocul spinării, una roșie gălbue mai jos și una albastră pe margini, cu un cuvânt are trei feluri de dungii. Capul este ecoperit cu păr și are pe el două puncte negre. Omizile stau în grămezi și rod frunzele pomilor de le lasă numai vinele. Se întâlnesc mai des pe măr, păr, cireș, prun și stejar.

Când au ajuns adulte ele părăsesc pomul unde au crescut și pornesc în grămezile mari să găsească un adăpost, mai ales o clădire. E bine să se știe că înaintea lor ies furnicile, cari le omoară și le mănâncă. La adăpostul la care au ajuns își fac o gogoasă galbenă, presărată cu un praf alb-făinos. În aceste gogoase se prefac în păpuși, apoi, în luna Iunie, în fluturi.

Mijloace de combalere

1. Culegerea și arderea ouălor.
2. Strivirea omizilor dimineața.
3. Stopirea cu zeamă de arsenie, sau cu emulsiune de petrol. Voi arăta altă dată, cum se face această emulsiune.

Prof. Martin Ioan

(Va urma)

PRIMĂRIA COMUNEI BRAD

Județul Hunedoara

Nr. 769/1934

Licitație

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de Vineri 22 Iunie 1934 oara 9 a. m. se va ținea licitație publică în localul primăriei Brad pentru executarea îndiguirei râului Crișul Alb și afluenților Lunca, Luncoi, Valea-Brad și Răbăreasa în comuna Brad cu următoarele cantități și materiale.

1. Terasamente — curățitul și săpări de albi noi 86.000 m. c.
2. Îndiguri cu distanțe de transport 50—100 m. 70.000 m. c.
3. Îndiguri cu transport de pământ dela 1—5 Km. distanță 11.000 m. c.
4. Zidărie cu piatră semi formată cu mortar de ciment 800 m. c.
5. Pereu din piatră zidită uscat pentru apărarea albiei minere 5600 m. c.
6. Fundații de beton la zidurile de apărare contra inundațiilor Crișul alb și Lunca 700 m. c.
7. 5 Stavilare din beton și vană metalică.

Condițiunile de licitație și caetul de sarcini se pot vedea la Serviciul Apelor Regiunea VII Arad, Palatul Domeniilor.

Licitația se va ținea în conformitate cu art. 87—110 din L. C. P. și conform reg. O. C. L. și normele generale publicate în M. O. Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Domnii concurenți vor prezenta oferta scrisă, timbrată și închisă în plic sigilat primăriei Brad împreună cu o garanță de 5 la sută din valoarea ofertei, în numerar sau efecte garantate de stat.

Supra oferte nu se primesc.

Brad, la 3 Iunie 1934.

Notar, L. IUBAȘ. Primar, I. BOCAESCU

Agricultura în China

Voiesc să dau de pildă muncitorilor de pământ pe un popor care a aflat cum trebuie îngrijite țările, ca să le dea recolte îmbelșugate. — Voiesc să le dau de pildă o țară depărtată a cărui îmbelșugare, în loc să descrească, se menține sau crește mereu de vre-o trei mii de ani în coace. Și trebuie să băgăm de seamă că cuprinde pe un pogon de loc mai mulți locuitori de cât ori-ce țară cu populație densă din Europa. După cercetările cele mai vechi, ca și după cele mai noi, făcută la fața locului, în China nu se știe ce este cultura plantelor de nutreț, nici cea ce privește hrana vitelor. Chinezii n'au nici o cunoștință de bălegar. Cu toate astea, fie-care ogor aduce anual două recolte, și nu rămâne nici odată parăginită.

Grâul de 120 de ori semința lui. La noi se socotește ca o recoltă mijlocie cea ce ar aduce de 15 ori sâmbânța. Toate mijloacele pe care cultivatorii noștri le cred neapărate

pentru mărirea productelor pământului, Chinezii le cred cu totul nefolositoare, și afară de aceasta ei știu să dobândească — fără ajutorul acelor mijloace produse indolte.

E adevărat că în China sînt alte condițiuni de cât la noi. Chinezii sînt în parte budiști și nu mănâncă carne; noi mănâncăm mai multă carne de cât ei; așa că trebuie să producem nutreți, ca să avem carne; afară de asta, mulți cred că trebuie să avem nutrețuri, nu ca să dobândim carne, ci spre a produce bălegar. Cei cari cred aceasta că e trebuitor spre a avea bălegar, să avem plante de nutreț și vite cornute, se înșală. Trebuie să stabilim o deosebire între trebuitor și util. Vitele pot fi foarte utile în ce privește carnea, untul, laptele și brânze, numai că muncitorul trebuie să știe și trebuie să-l învățăm că nu e silit să le ție.

Vitele sînt trebuitoare pentru producerea bălegarului, dar aceste nu e trebuitor spre a face pământul fertil. Cultura plantelor de nutreț și culcarea lor în pământul arabil este singura trebuitoare, și e nefolositor pentru

ceriale ca plantele de nutreț să fie fost întâiu mâncate de vite și prefăcute în bălgar.

Producțiunea grânelor nu e cătuși de puțin în legătură cu aceea a cărnii sau o brânzi, căci ceea ce se produce în carne se pierde în grâne. Noi nu ne putem lipsi nici de carne, nici de lapte, nici de brânză și dacă crescătorul, care se îndeletnicește să le producă, lasă cultivatorului grija culturii grânelor, ambii vor scoate, ca și consumatorul, un folos însemnat.

În Anglia, această practică e foarte bună și când cultivatorul român va face tot ast-fel va fi minunat.

În China nu se știe nimic de regulile lucrării pământului. Afară de îngrășemintele verzi, nu se cunosc decât alt îngrășat de cât gunolul omenesc. De alt-fel cele dintăiu în privința cantității și a rezultatului produs, este puțin lucru față de rămășițele luate de la oameni. E cu neputință să ne facem o idee câtă grijă au Chinezii ca să aibă foloase din gunoiul omenesc. Pentru ei, acesta e suctul hrănilor al

Când energia și priceperea își dau mâna

O muncă rodnică — Spicuri dela Adunarea generală a societății aurifere „Mica“

Modestia celui despre care vorbim, ne ar fi oprit poate să relevăm o operă națională de mare meri.

Ne-ar fi oprit să relevăm munca unui oltean care și-a pus în serviciul unei societăți, priceperea și inteligența și a cărui fapte au fost călăuzite de cinstea care rămâne de pildă urmașilor.

Fără sgomot și fără să se vorbească de chipul cum înțelege să și desvolte activitatea sa în înalta demnitate ce ocupă, d-l. *Inginer Gigurtu*, directorul general al societății aurifere „Mica“, a depus o stăruință demnă de admirat pentru propășirea, pe toate țărâmurile, ale sus numitei societăți.

Ca ziar independent, ținem să învederăm activitatea acelor cari și-au înțeles datoria lor și deci să dăm celui ce merită dreptul său.

Zilele trecute, s'a ținut în capitală adunarea generală a Soc. aurifere „Mica“ care în aceste timpuri de cumplită criză, când atâtea și atâtea întreprinderi și instituții bancare s'au prăbușit, această societate, bine condusă și exploatată, dă acționarilor săi un dividend de 20%.

Societatea „Mica“ în cursul acestui an a dat o atențiune deosebită concesiunilor și permiselor de exploatare ce posedă în afară de mărșul domeniu dela „Rada 12 Apostoli“.

Cu toate greutățile prin care trece viața economică, datorită crizei ce devine din ce în ce mai apăsătoare sub diferite forme și aspecte, societatea n'a pierdut un moment din vedere rolul important ce-l deține în exploatarea noastră aurifere, și deci în economia generală națională a țării, desfășurând o activitate deosebit de intensă la toate întreprinderile sale.

Producția Totală de Aur. — Activitatea Culturală

Producția totală de aur și argint atât din minele proprii cât și din cele în participație a fost de 2347,9396 kgr. aur fin și 1312,0185 kgr. argint fin. Din această cantitate 1929,1647 kgr. de aur fin și 544,4225 kgr. argint a fost realizat în instalațiile proprii de prelucrare și a fost predată în întregime Băncii Naționale a României, iar restul de 418,7749 kgr. aur și 767,5960 kgr. argint a fost extras din concentratele de flotație și pirite bogate la topitorii e statului și predate și acestea Băncii Naționale a României.

Activitatea culturală și socială a societății „Mica“ este deosebit de laborioasă, în primul rând avându-se în vedere școlile și bisericile, cărora societatea le a acordat ajutoare, burse elevilor buni, atât în liceu cât și pentru școlile superioare, sub formă de împrumut de onoare, bursierii având obligația a restitui sumele obținute, atunci când vor fi în măsură, pentru ca și alți elevi să poată beneficia de ele la rândul lor.

Beneficiul Societății

Beneficiul societății, după ce s'au făcut toate amortizările legale absolut necesar bunului mers al întreprinderii este de 42.265,017 lei din care reținându-se 10%, pentru fondul de rezervă, se acordă un prim dividend de 5

la sută asupra capitalului vărsat, de 140 milioane lei, apoi, 12 la sută creării unui fond destinat instituțiilor de ordin social și cultural și al doilea dividend de 15 la sută acționarilor.

Declarații edificatoare.

Cu ocazia acestei adunări generale a impresionat mult declarațiile d.-lor *Inginer Gigurtu*, directorul general al societății, cari printre altele a spus:

„Putem din acest punct de vedere, să ne socotim în fruntea societăților anonime în ce privește claritatea și precizia bilanțului isvorât din activitatea noastră“.

Iar d. *Octavian Coga*, președintele consiliului de administrație:

„Venind în fruntea acestei societăți am dat aci peste două principii cari m'au cucerit. Primul, e competența. Societatea este condusă de un desăvârșit spirit tehnic, desăvârșit mai ales de modul cum dl. *Inginer Gigurtu* conduce această societate. La care desigur se încadrează și meritele corpului tehnic al societății. Al doilea principiu peste care am dat a fost onestitatea. Realmente, am văzut cum se lucrează aci și că toate chestiunile se filtrează prin judecata dlui *Gigurtu*, care face gospodărie serioasă. Cifrele vorbesc dela sine: „Mica“ e unica societate care salvează obrazul Economiei Românești“.

* * *

Când așa stau lucrurile, ne face o mare plăcere de a releva frumoasa propășire a acestei societăți aurifere, rugând pe bunul Dumnezeu să țină mulți ani fericiți, pe olteanul de rasă d. *Inginer Gigurtu*, care după cum am mai spus-o depune zi de zi o muncă constructivă în folosul țării.

I. B. PRIMUS.

* * *

Ni se se aduce acuzația că, atunci când scriem despre Soc. „Mica“ — și conducătorii lor: Dl Director General I. Gigurtu și Dl A. Sieber, suntem lipsiți de obiectivitate.

Ca să fim scutiți de asemenea învinuire, am transcris articolul de mai sus, din „Nădejdea“, ziar ce apare la Turnu-Severin, și căruia nu i se poate aduce învinuirea de inobiectivitate. Dealtcum păreriile ziarului „Nădejdea“ sunt și păreriile tuturor acelor ce nu văd Soc. „Mica“ prin prisma intereselor lor. N. R.

Strigături

Nu-i bine omul frumos
Intră'n pământ păcătos,
Nu-i bine omul urât
Intră'n pământ omorât.

Câte știu eu cu badea
Nu ști popa cu cartea.
Că popa citește'n foi
Dar nu știi câte știm noi.

pământului, care își datorește înbelșugarea, acestui puternic mijloc.

Chinezul, a cărui locuință e tot ceia ce era de mult, adică o simplă colibă clădită din piatră și lemn, Chinezul nu cunoaște privata ca la oraș. Se observă numai într'un loc bine văzut cale de pământ sau gropi zidite cu multă grijă. Puțin li pasă de mirosul urât; căci ideea utilității e mai puternică la săraci, ca și la bogați, decât desgustul adus de mirosuri. Un Chinez se miră foarte când, i s'ar plânge cine-va de putoarea ce este din acele locuri. Ei firesc gunoiul de ori-ce fel de împrășnerie, căci știu foarte bine că pierde din putere dacă vine în atingere cu aerul.

După negoțul cu grâne și mărfuri de hrană, nu e la ei altul de cât al acestui fel de îngrășeminte. Pe toate drumurile se văd niște căruțe lungi și urâte, cari duc zilnic gunoiului omenesc la țară. Fiecare țaran, care s'a dus dis de dimineață să-și vândă marfa la târg, adnce seara acasă două găleți cu asemenea gunoiu, agățată pe un lemn de bambus (un fel de trestie).

Se face atâtea caz de acest gunoiu. că fie-care știe cât dă pe zi, pe lună, pe an. Ori-care Chinez consideră ca o necinste mare din partea oaspei său dacă acesta li pleacă din casă fără să-i fi lăsat ael folos, la care are dreptul în schimbul găzduirii. Se socotește gunoiul e cinci oameni doi Tei (6 litri, pe zi, sau 10 hectolitri pe an, cu preț de 14 lei un hectolitr. In vecinătatea orașelor mari, gunoiul e prefăcut în praf, care e trimis în chip de turte în finiture cele mai depărtate ale împărăției. Acolo se imoale cu apă și se folosesc în stare lichidă. Afară de orez, Chinezii nu îngrășe nici odată țarinele, ci plantele care cresc în ele.

Ori-ce rămășiță de vegetale sau de animale e strânsă cu grijă de Chinezii și prefăcută în îngrășământ. Turtele, coarneau, oasele au la ei un mare preț; tot așa cu funingenia și mai cu seamă cu cenușa. Ne putem face o idee de prețul ce-l are tot aceia ce vine de de la animale când vom spune că toate perderile de barbă și de păr de la atâtea sute de

Măsurile luate la Cluj în favoarea Moșilor

Ministerul de domenii ne comunică următoarele:

Următor hotărârii guvernului, d. subsecretar de stat *Manolescu-Strunga* a stat în zilele de 6 și 7 Iunie crt. în județul Cluj, pentru a rezolva la fața locului chestiunile de improprietărire, păduri, pășuni și cadastru ale populației locale și în special cele ale Moșilor.

Insoțit de organele în subordine, d-sa a lucrat toată ziua de Miercuri la sediul plășii Gilău, rezolvând toate chestiunile cari interesau 18 comune. Joi a lucrat până târziu seara la reședința plășii Huedin, unde se aflau prezenți delegați a 52 comune între cari și reprezentanții celor 10 comune interesate în exproprierea domeniului *Tischler*. S'a rezolvat definitiv această chestiune atât de iritată și care de ani de zile a dat loc la atâtea sbucium și conflicte.

Delegații acestor comune au fost pe deplin satisfăcuți, realizându-se în același timp și o înțelegere a comunelor între ele, prin lichidarea tuturor litigiilor existente.

În urmă s'au ascultat doleanțele fiecărei comune și s'au găsit toate soluțiile care să mulțumească pe deplin populația.

Tot ceia ce s'a cerut ca păduri, pășuni, sau reglementarea explorației acestora, s'a soluționat definitiv.

Deasemenea s'a hotărât ca materialul lemnos de pe izlazuri, pentru care de ani de zile se așteaptă o deslegare, să fie dat în stăpânire și exploatarea comunelor respective cu prețuri din cele mai convenabile. S'a alcătuit împreună cu organele răspunzătoare, programul lucrărilor de Cadastru și parcelare cari se vor termina complet în campania anului acesta.

Costul terminării operațiilor de Cadastru evaluat la 5.000.000 lei a fost redus la 500 mii lei, sumă cu care se vor termina toate lucrările, prin colaborarea dintre comune și județ: comunele dând personalul de execuție, județul întreținerea completă a întregului personal destinat acestor lucrări, iar ministerul dând operatorii dintre inginerii silvici și studenții Academiei de agricultură din Cluj, cari sub conducerea profesorului de topografie, vor executa aceste lucrări.

S'au acordat ajutoare în materialul lemnos pentru ridicări de școli și biserici la numeroare comune din această regiune.

D. subsecretar de stat *Manolescu-Strunga* a inspectat în acest timp herghelia statului dela Bonțida. Academia de agricultură din Cluj, pepiniera oculară silvică dela Desmir și ferma academiei de agricultură din Mănăstur, precum și ambulatorul medical din Gilău.

Strigături

Cine n'are nici un dor
Ii este traiul ușor,
Dară eu cum să trăiesc
Când mă pun să le doresc
Dela inimă slăbesc.

Strigăte de Zenovica Mărza.

Cindă mi-e că-i mică casa
C'aș juca cu preoteasa.

— „Lasă-mi locul măi vecine
Să mă'nvârt și eu cu tine.“
— „Uite locul fi-e făcut
Însă tu nu l-ai văzut.“

milioane de capete rase în toate zilele sunt strânse cu grijă și vândute. Chinezii au încredere în ipsos și în var, ceea ce i se face să curețe tencueala de prin bucătăriile lor și s'otrebuiințeze ca îngrășământ.

Nici un muncitor chinez nu-și seamănă ogorul mai înainte de a fi afundat semințele în must de gunoiu omenesc întins cu apă. Se lasă acolo până încep să incolțească. Incercările dese, spun ei, i-au învățat că plantele ating ast-fel o mai mare devoltare și că semințele se găsesc ferite de gângerile ascunse în pământ.

În timpul verii, toate rămășițele vegetale, paie, iarbă, tulpină, frunze, sunt amestecate cu pământ și puse morman. Când ele sunt uscate, li se du foc și se lasă să ardă mai multe zile, până când se schimbă într'un pământ negricios. Acest îngrășământ nu e întrebuințat de cât pentru sămânță. Când timpul semenatului a sosit, un om face găuri în care un altul care urmează pune sămânța, un al treilea aruncă peste acesta puțin pământ ne-

Revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan — Românii din Munții Abrudului —

(Continuare)

de: Const. Tleu

După ocuparea Abrudului țaranii se îndreptară în ziua de 7 Noembrie sub conducerea lui Cloșca, spre Roșia. Ungurii de aici, aflând că Românii vin asupra lor, aproape cu toții își căutară refugiu în baia de aur a lui Pavel Lóvincz. Dar Horia care încă sosise aci, îi provocă să iasă afară, și să se boteze în religia română, și vor scăpa atât ei cât și avutul și familia lor, altfel casele lor vor fi aprinse, și prefăcute în cenușe, iar ei vor fi uciși prin foame și fum. Proprietarul băii, Pavel Lóvincz, văzând pericolul cel așteptat, eși din baie, chemă pe preotul ortodox la el și se botează împreună cu întreaga sa familie.

Celoralaltii unguri însă, cari nu voră să părăsească baia, țaranii români le aprinseră casele, și le prădară tot avutul lor, iar Horia trimise după țaranii din Bucium să vină la Roșia, să umple cu paie și fân gura băii, scoțind prin fum pe toți de acolo, și să-i execute pe acei cari nu vor primi a se boteza în religia română.

În chipul acesta atât în Abrud cât și în Roșia se botezară în decurs de 3 zile 1123 de unguri.

Primul căpitan intenționa ca după caderea Abrudului și a Roșiei, să se unească cu trupele lui Crișan și Cloșca și cu toții să plece asupra castelului din Galda de jos. În scopul acesta el se duse în ziua de 8 Noembrie în comuna Bucium, spre a comunica țaranilor de acolo poruncile împăratului; dar niște țărani îndemnați de către primarul Gheorghe Suciu, prinseră pe Horia și-l închiseră în casa lui Macavei Băișanu; apoi trimiseră îndată un curier la funcționarii din Zlatna după ajutor militar, pentru a preda pe Horia în mâinile armatei. Dar țaranii din Bucium sat, Muntari, și Cerbu, sub conducerea căpitanului din Bucium Ionuț Dandea, îl scăpară încă înainte de a sosi armata. Țaranii cari prinseră pe Horia fură bătuti iar casele lor aprinse, și pe unul dintre țărani îl sili Horia să-i depună jurământul de credință, că va merge cu el în tot Ardealul, ca să ucidă pe unguri, așa să-i ajute D-zeu, Tatăl Fiul și Duhul sfânt. Armata însă care veni să preia pe Horia se întoarse la Zlatna fără nici un rezultat.

Am amintit mai sus, că ținta lui Horia era ocuparea Castelului și închisorilor din Galda de jos.

În scopul acesta trupa țaranilor după ocuparea Abrudului și Roșiei se împărți în 8 Noembrie în două părți: Una sub conducerea lui Cloșca apucă pe valea Arieșului; iar cealaltă sub conducerea lui Horia cel tiner — fiul căpitanului Horia — plecă către valea Ampoiului. Ambele aceste trupe aveau una și aceeași misiune, ca se răscoale în drumul lor pe toți țaranii din satele pe unde vor trece, — intrunindu-se cu toții în comuna Cricău, și să plece apoi asupra comunei Galda, unde

vor preface în cenușă castelul baronului Keményi, și închisorile de acolo, eliberând pe toți cei închiși, între cari era și Dumitru Toadea, primarul din Răul mare, arestat și condamnat la moarte, din cauza tumultului din Câmpeni întâmplat în anul 1722.

Baronul Keményi din Galda, care era și comitele comitatului Alba, încă Vineri în 5 Noembrie primi știrea despre cele petrecute în Zarand, și despre aceia, ca Horia vine să atace castelul și închisorile din Galda de jos, să elibereze pe cei închiși, iar pe ei și pe întreaga sa familie, să-i jupoaie de viață, și să le aprindă și distrugă castelul. Pentru a scăpa de furia țaranilor, fugi din bună vreme în Aiud, capitala comitatului, convocă imediat pe asesori în ședință și făcu un raport guvernului din Sibiu, prin care cerea și ajutor militar, iar pentru o mai mare siguranță duse raportul în persoană la Sibiu.

Trupa țaranilor cari plecaseră în 8 Noembrie pe Valea Arieșului ajunse deja în aceia zi în comuna Musca. Aici Cloșca ținu o vorbire țaranilor spunându-le poruncile împăratului, iar după aceea plecară cu toții la Lupșa. Aici făcu ca și la Musca, apoi luă jurământul protului Petru Ianbu din Lupșa, că va asculta de poruncile lui, și-l va urma peste tot locul în acțiunea sa, în fine îi puse în vedere să ia din biserică sfânta cuminăcătura, ca să poată împărtași pe toți aceia cari se vor îmbolnăvi pe drum.

Din Lupșa trecură în Afenbaia (Baia de Arieș) unde arseră și distruseră tot ce era unguresc, botezară pe mai mulți unguri, și impușcară pe un protopop român, care avu imprudența să-i mustre pentru faptele lor.

De aici trupa apucă prin munți către Galda de jos, așa că în 10 Noembrie ajunseră cu toții în comuna Mogoș, unde se întâlniră cu zarandenii de sub conducerea lui Crișan. Aici încă spuseră poporului poruncile împăratului, zicând că dacă vor curăți Ardealul de unguri, Horia și Cloșca vor numi funcționari numai români, dar ei se aibă grijă să nu lase în viață nici o porodită ungurescă. — După terminarea acestora, ambele trupe plecară spre comuna Cricău, unde pustiiră curțile domnești și devastară biserică reformată.

A doua trupă de sub conducerea lui Horia cel tiner trecu munții pela Negriileasa, lăsând Zlatna la o parte, și Marți în 9 Noembrie cobori în valea Ampoiului, distrugând curțile nobililor din Ighiu, Ighel, Teina și Bucerdia vinoasă. — Iar Joi în 11 Noembrie ajunse în comuna Cricău, unde se întâlni cu trupa lui Crișan și Cloșca. Odată trupele unite, intenționau ca peste noapte să atace castelul baronului Keményi din Galda de jos. Planul lor însă rămase neexecutat, din cauză, că chiar în aceia zi sosi la Galda, vicecolonelul Schultz care trimise în tabăra țaranilor pe locotenentul Probst spre a începe tratările de pace.

Aceasta fu ziua fatală pentru resculați.

(Va urma)

gricios. Tânăra plantă ast-fel îngrijită se dezvoltă cu așa putere, că rădăcinile pătrund în părțile cele mai indeseate ale pământului și sug de acolo materiile hrănitoare, de care au nevoie.

Muncitorul chinez seamănă grăul după ce a muiat semănța în must de gunoiu omnesc. Boabele de grâu sunt semănate în resadnițe, unde se găsesc foarte aproape unele de alte; apoi se răsădesc aiurea.

Câte odată boabele se seamănă dreptul, în așa chip, că sunt depărtate de patru degete. Răsădirea se face în Decembrie; în Martie, planta a dat sapte până la nouă coitoare, având fie-care câte un spic. Paiul e ceva mai scurt de cât la noi. Se spune că grăul dă de 120 de ori sămânță, ceea-ce răspâtesc cu prisos ostenele și munca depusă.

La Tschusan și în toate orezăriile din Tchehiang, și Kiangzu se cultivă într'adins două feluri de plante ca îngresăminte verzi pentru orez. Una este un fel de cununiță, iar alta este trifoiul. Se fac gropi foarte largi, ase-

mănătoare acelor ce slufesc la cultura țelinei. În aceste gropi se pun semințele la o depărtare de cinci degete una de alta. După câteva zile încolțirea are loc și cu multă vreme înainte de venirea ernei, întregul câmp e acoperit de vegetațiune bogată. În Aprilie se îngroapă plantele în pământ și putrezirea lor se face repede când e însoțită de un misos foarte neplăcut. Obiceiul e același ori unde Chinezii voesc să cultive orezul. Aceste observațiuni suntindestulătoare spre a proba muncitorului român că practica lui, de față de a celei mai vechi populații agricole din lume, este practica unei copilărie pusă față în față cu a unui om înțelept și cercetător. Agricultură chineză e cu atât mai în viață, cu cât ei și-au dobândit cunoștințele lor numai prin încercări.

Învățământul lor îndepărtează ori-ce întrebare, ori-ce pentru ce, al lucrurilor, care ar putea conduce la știință; de veacuri acest popor a pierdut din această pricină puțința ori-cărei propășiri, afară poate de aceia ce ar

Un monument al eroilor în comuna Gelmar.

Pentru desăvârșirea unei fapte se cer jertel

Sub acest titlu am mai publicat în ziarele: „Solia dreptății”, „Zarandul”, și „Gazeta Hunedoarei” despre acest monument, și am făgăduit publicului cetitor că-l voi ține la curent cu sumele colectate în acest scop, precum și cu numele tuturor acelor care au dovedit că le sunt dragi eroii, dându-și obolul lor pt. desăvârșirea acestei fapte.

Suma subserisă și publicată lei 2956
Au mai subscris: Dl. Bucur Săcărea
notar Georgiu „ 50
Ofițeri regimentului 92 Inf. Orăștie . „ 605
Magistrații și funcționarii Tribunalului Hunedoara „ 600
Alte sume subscrise „ 30

Total lei 4241

Nu putem trece cu vederea gestul nobil pe care ofițerii Regt. 92 Inf. l-au făcut, contribuind pt. a doua oară la întregirea fondului de ridicare al acestei mărețe fapte.

Dacă eroii noștri au înțeles că „viața nu este bună decât a o jertfi pt. țară”, deasemenea și corpul ofițeresc al Rgt. 92 Inf. a înțeles că „România mare cea visată și dorită fierbinte de strămoșii noștri, s'a născut din plămădirea sângelui cu pământul nostru sfânt a acelor” și a căror pildă trebuie să ne fie vie înaintea conștiinței noastre. Numai iubind pe aceia care s'au zidit la temelie acestei țări și jertfind din mult sau puținul ce îl avem pt. ei, facem dovada că ne iubim țara și neamul și că contribuim cu trup și suflet pt. înălțarea, consolidarea și prosperarea neamului românesc, precum și la sădirea sentimentului național în sufletul generațiilor tinere care vor avea înaintea ochilor icoana cea mai fidelă a acelor care s'au jertfit tot ce au avut mai scump pt. țară — viața.

Nu pot uita nici bunăvoința cu care dl. primpreședinte al Tribunalului Hunedoara a primit listele noastre de subscripție, trimițându-ne frumoasă sumă, specificată mai sus.

Și acum facem apel din nou la tot ce este suflet românesc și cărora le sunt dragi eroii, și în special la aceia cărora li s'a trimis liste de subscripție să binevoiască a ne sprijini cu obolul lor, pt. a putea duce la bun sfârșit inițiativa luată.

Sumele colectate, precum și sumele donate în acest scop se vor trimite la adresa Șc. primare de stat din Comuna Gelmar, jud. Hunedoara Sf. p. Geoagiu.

Iar acelor care prin bunăvoința lor au știut să ne încurajeze dându-ne sprijinul lor material, le mulțumim din toate inimă.

putea rezulta din maimuțcie. Întrebuințarea legilor firii, care ne face să poruncim puterilor firești, este cu neputință la Chinezii; căci legiuitorul lor cel mai vechiu, Confucius, oprește pe școlari să pue în practică vre-o idee în afară de cele cuprinse în cărțile sale sfinte.

Este adevărat că ceea ce e bun pentru un popor nu poate fi și pentru altul. E însă un adevăr însemnat și netăgăduit care reese din agricultura chineză că pământurile muncitorului chinez și-au păstrat îmbelșugarea lor și s'au menținut în aceeași stare de tinerețe ca și pe timpul lui Abraam și a celui dintâiu piramide din Egipt (în care se regăsesc vase de porțelan din China de aceeași formă și cu același semne ca și azi).

Această îmbelșugare necurmată n'are de cât o unică pricină; înlocuirea roadelor ce au fost răpitate pământului, printr'un îngrășământ din care cea mare parte se pierde sau lipsește în agricultura noastră.

G. T.

Grandioasele sărbări dela Tebea

(Continuarea din pag. 1-a)

Seria cuvântărilor o încheie preș. Ceferiștilor din România, d. Enea.

Coruri, defilare

Programul a fost compus și din coruri, executate admirabil de „Asociația Corală” — Brad, condusă de d. prof. Gh. Pârveu, un neîntrecut maestru într'ale muzicii.

Balada lui Iancu a impresionat mult pe spectatori.

Deasemeni și defilarea executată de elevii liceului „Avram Iancu”, în sunetul celor două fanfare: „Mica” și „C. F. R.”, a fost cât se poate de reușită. O inovație a d. prof. Barbu, pentru care merită felicitări.

Banchetul

La ora 9 seara a avut loc un banchet în restaurantul Gării Brad, la care a luat parte 150 persoane.

La banchet a tostat: d. protopop Indrei pentru M. S. Regele, d. Ing. P. Zamfirescu, d. Ionescu Ene și d. Beligan.

Românii de peste graniță

De pe urma războiului mai toate granițele din Europa s'au schimbat. Unele țări s'au mărit, altele s'au micșorat. Nu după cum au fost biruitoare ori biruite, țările au fost schimbate, ci după cum cerea marea dreptate, înlăturându-se samvolnicile din trecut.

Se știe doar că Austria a luat Bucovina, aproape hoștește.

Lăcomia ei era așa de mare, încât noaptea se mutau țăruișii cu câți-va metri mai către Moldova, mai luând o palmă două de pământ.

Ceva-ceva înainte de a ni se lua Bucovina, vecina noastră Polonia, a fost împărțită fără milă, cum și-ar împăți animalele răpitoare prada, arătându-și colții unul altuia.

O parte fu alipită la Austria, alta la Germania și alta la Rusia.

Nu s'a săvârșit oare o mare dreptate, dacă cele trei bucăți rupte din Polonia au fost lipite iarăși, formând un trup?

Așa s'a întâmplat cu Bucovina și Basarabia, care făceau parte odată din Moldova. Țara s'a întregit cu aceste provincii în care populația băștinașă română era precumpănitoare. Așa ne-am lărgit granițele.

După nici 20 ani dela războiu, cei biruiți prind a fi semeți și a ridica glasul *revisiونيștilor*, adică a acelor care vor să se revizuiască tratatele și să mute din nou granițele.

Revizuirea nu se poate atinge. Noi n'am luat nici o palmă de pământ străin. Am înscris granițele în jurul trupului neamului nostru îmbucătățit de dușmani. Războiul a fost pentru neamul nostru ca și apa vie din poveste, cu care s'a lipit la loc capul lui Făt-Frumos.

Chiar așa cum sunt granițele noastre nu închid neamul românesc, în întregimea lui. Nedreptatea pentru noi n'a fost în totul înlăturată. Aproape de jur împrejur țării, se mai aude graiul românesc dincolo de granițele de azi. Neamul românesc a fost întins odată până cine știe unde, de jur împrejurul sâmburelui străns în jurul Carpaților, întocmai cum razele soarelui se întind mai departe de globul lui luminos.

Nimeni nu ne poate nouă bănuși, că am luat pământul străin. De-ai face drumul dela Baziaș până'n Sighet, apoi dealungul Nistrului și-al Dunărei, roată în jurul țării nu auzi decât numai graiul românesc.

De-ar fi după sfânta dreptate, ar trebui să ni se mai deie noi pământuri din vecinătate, pe care trăesc încă mulți români.

(„Calend. Gospodarilor“)

Bugetul extraordinar va fi de 13 miliarde

Impozitele restante din 1932 se vor putea plăti cu bonuri de impozite

„Ziarul Credința ne aduce următoarele vești“:

După ultimele calcule făcute la ministerul de finanțe — unde s'a lucrat în tot cursul zilei de Luni — cifra bugetului extraordinar va fi de circa 13 miliarde.

Bugetul extraordinar — despre care s'a vorbit că va fi dat în executare Casei de amortizare — a fost întocmit și după ce în cursul zilei de azi va fi revizuit, va fi integrat bugetul general care a și fost trimis la monitorul Oficiu spre imprimare.

În vederea lichidării creanțelor arierate ale statului în legătură directă cu bugetul extraordinar, s'au discutat și măsurile cari se vor

lua privitor la lărgirea emisiunii bonurilor de impozite.

De altfel am fost singurul ziar care am anunțat că ministerul de finanțe va veni — chiar în sesiunea parlamentară care se deschide la 14 Iunie — cu un proiect de lege prin care se extinde dreptul de a se plăti debitele către stat cu bonuri de impozite și pe anul 1932.

D. mareșal Averescu în Capitală

D. mareșal Averescu a sosit ieri în Capitală venind dela T.-Severin.

Astăzi urmează a se hotărâ data convocării comitetului central al partidului, cu care ocazie mareșalul va face declarații politice.

Cărți cari nu pot fi citite de școlari

Ministerul instrucțiunii a făcut cunoscut tuturor direcțiunilor lista cărților interzise și care nu pot intra în biblioteca școlară:

Gib. Mihăescu: Rusaica; N. D. Cocea: Fecior de slugă; Pentru un petec de negreață; G. M. Zamfirescu: Maidanul cu dragoste; Madona cu trandafir; Camil Petrescu; Patul lui Proscut; V. Barnovchi: toate cărțile (Neamului coșofenese, Achileon nudist-palace etc.; Mircea Eliade: Intoarcerea din rai; Gh. Călinescu: Cartea nunții; Dr. Vlad: Psihoanaliza și Eminescu; Lucrezia Karnabat: Sexul de peste drum; Bilciurescu-Toneghin: toate cărțile (Fecioara lașlicitație, Triumful adulterului, etc.); M. Celarianu: Poica pe furate; N. Crevedia: Dragoste cu termen redus; Zaharia Buriană: Fecioarele orizontale;

Cezar Petrescu: La paradis general; Calea Victoriei; Nepoata Hatmanului Toma; Tudor Arghezi: Icoane de lemn; Tablete din țară de Kutu; Poarta Neagră; F. Aderca; Țapul, Femeie cu carnea albă; Ionel Teodoreanu: La Medeleni vol. II. și III. Fata din Zlataus Bal mascat; Damian Stănoiu: Camere mobilate; Fete și văduve; I. Minulescu: Roșu galben și albastru; Corigent la limba română; Barbierul Regelui Midas.

În editura Hertz. Colecția celor 15 lei toate numerele; Idem: Amantele celebre; idem: Aventurile submarinului Dox; idem: Revista celor 5 lei; idem: toate romanele în fascicule. Dr. Prunk: Ora sexuală t Technica și misterele sexualității; Femei și doctori.

Publicațiune:

Camera de muncă Arad aduce la cunoștință lucrătorilor, funcționarilor particulari și meseriașilor (cari întreprind în întreprinderile sau atelierile lor cel mult 7 lucrători sau o forță motrică de maximum 10 H. P. din județele Arad, Bihor, Hunedoara, Alba și Târnava Mică aparținătoare acestei Camere, că în conformitate cu dispozițiunile art. VII. din legea pentru reducerea Camerelor profesionale (Capitolul Camerele de muncă) publ. în Mon. Oficial nr. 99 din 30 Aprilie 1934, că cererile individuale de înscriere în listele electorale se vor înainta până la data de 20 Iunie 1934. La cerere se vor anexa următoarele acte doveditoare: 1. că este cetățean român, 2. că a împlinit etatea de 21 ani, 3. că domiciliază de cel puțin 6 luni în circumscripția Camerei, că nu este falcit, condamnat pentru crime, și că nu este în recidivă pentru infracțiuni la legile muncitorești.

Conform art. VIII. nimeni nu poate figura în același timp în colegiile electorale a două sau mai multe Camere de muncă și nici în mai mult de un colegiu a Camerei de muncă.

Deasemeni nu poate figura în același timp și în colegiul electoral al Camerei de muncă și în acel al Camerei de Comerț și Industrie.

Se va pedepsi cu amendă de Lei 2000—10000 în folosul Camerei de muncă respectivă alegătorul care va fi votat de 2 sau mai multe ori la mai multe colegii ale Camerelor de muncă sau la colegiul Camerei de muncă și cel al Camerei de Comerț și Industrie.

Condamnarea definitivă atrage dela sine pierderea dreptului de a fi alegător sau ales la Camera de muncă și Camera de Comerț și Industrie pe o perioadă de 5 ani.

Conform art. 10. privilegiul acordat prin legea din 1931 Unisnei generale a Micilor industriași și meseriași patroni se extinde prin Camerele de muncă asupra tuturor meseriașilor patroni cari posedă brevetele cerute de legi și sunt alegători ai acestei Camere.

Camera de muncă Arad.

Dela P. T. T.

Se aduce la cunoștința publicului că la expedierea unei telegrame, mai ales când este destinată unei localități mari, adresa telegramelor trebuie să cuprindă, în afară de numele și adresa destinatarului, profesiunea, numărul exact, etajul, apartamentul, etc.

Adică, se vor da în adresă toate indicațiunile necesare, care să conducă la predarea imediată a telegramei la destinație.

Tot astfel, când cineva își schimbă domiciliul într'o casă cu apartamente numeroase (blockhouse-uri), este necesar ca locatarul interesat să-și anunțe noua adresă, atât proprietarului imobilului părăsit, cât și portarului, intendentului, sau colocalitarilor din noul imobil, pentruca atunci când primește o telegramă, aceasta să-i fie imediat predată, fără să se mai ceară informații suplimentare dela expeditor.

Știri de tot felul

— Vineri se va deschide sesiunea extraordinară a corpurilor legislative.

— Ministru României la Moscova va fi numit d. Ciuntu, actual ministru la Ankara.

— În Consiliul de Miniștri de ieri, d. ministru Titulescu a făcut o expunere asupra tuturor problemelor cu caracter extern.

— Monitorul Oficial, Nr. 13, publică regulamentul conversiunii, aprobat prin decretul regal în ziua de 6 Iunie.

— În Bulgaria au fost disolvate toate partidele politice.

— Din cauza dispariției misterioase a vice-consulului japonez din Nanking, relațiile dintre Japonia și China s'au înăsprit.

— S'a deschis linia telegrafică București-Moscova.

— Conferința Micei Înțelegeri se va întruni Sâmbătă 16 Iunie a. c.

— România va plăti creditorilor streini peste — câteva zile — 60 milioane lei.

Cronica dramatică.

Teatrul Național Cluj-la Brad

„Pescuitorii de umbre“

piesă în 3 acte de: IEAN SERMANT.

„Pescuitorii de umbre“ sau „Goana după umbre“, piesă jucată cu atât suflet artistic de către cei 5 artiști dela Cluj, în 8 Iunie 1834 la Brad, sub conducerea d. I. Tâlvan, a stârnit mare admirație în publicul puțin, dar select, care a alergat la serioasa dramă ce s'a predat.

Tema piesei fericit aleasă și bine redată, a adus la rampă un succes mare, ce se vede a fi a lui d. I. Tâlvan, care s'a transpus admirabil în rolul surmenatului (nebun) — Jean. — Toată piesa e clădită pe decepția acestui personaj, care a căzut jertfă nemiloasei iubiri sincere din partea lui, dar încăpăținată din partea iubitei lui. Surmenat în iubirea lui, Jean, își însușește o idee fixă, de care nu se poate ușor debarasa.

Din decepții în decepții, Jean cade răpus demonului iubirii, care totdeauna sucește viața în acea bătaie a vântului ce duce la sinucidere. Zadarnic intervine mama sa cu monsieneorul. Zadarnic se aduce în casă lângă Jean, Nely, iubita lui, de care se îndrăgostește și fratele său Rene, căci, diabolicul sentiment din sufletul omului, — care se naște prin așa zise „iubire“ îl istăpânește pe om, ducându-l acolo unde spuneam mai înainte, la răpunerea vieții îndrăgostitului.

Cu tot geniul său, Jean, pe buze cu versurile sale atât de alese, atât de mișcătoare, rămâne complect distrus, căsuța lui se dărâme, și-si sfârșește viața visând rochița albă.

Parcă în urma lui undele eterului mai repetau sonor versurile:

„Văd o căsuță mică“

„Pierdută în iarba vierde“

„Te văd în rochiați albă...“ etc.

Desigur publicul era înădușit în suflet, ca în tot decursul piesei și mișcat până la lacrimi. Parcă nici unul nu se simțea bine cu sfârșitul piesei. Simțea fiecare prea mare durere și apăsare în inimă. Dar tocmai aci este arta. Să faci pe cel ce te vede, să simtă ea tine, ... căci artistul nu trăește pentru el, ci pentru alții...

Ansamblul piesei a fost la înălțime. D-na Tâlvan în rolul mamei cu o atitudine de erudită artistă. D-na Lapteș un tablou artistic. Era atât de transpusă în rol, încât părea, că trăește rolul convinsă. Dealtfel așa și i-se cere unei artiste. Pentru acest fapt fiind mult admirată. Rene dl. (Vanciu) în rol — a dat dovadă de multă artă. Monsenioreul bine. Despre dl. Tâlvan mai spunem doar atât: îl cunoaștem dela Cluj, d-sa fiind unul dintre cei mai buni artiști de dramă din țara noastră.

Cuvinte mult frumoase și bune putem spune și despre comedia „Sex-Appeal“ jucată a 2 seară în aceleași condițiuni, tot de trupa D-lui Tâlvan.

Ion Blăgăilă

Convocare

Accionarii institutului de credit și economii „ORIENTUL“ societate pe acții în Brad se convocă la a XXVI. Adunare generală ordinară, care se va ține la 28 Iunie, eventual 8 Iulie 1934, ora 9 în biroul institutului cu ordinea de zi:

1) Darea de seamă a consiliului de administrație și aprobarea conturilor de încheiere pe anul 1933.

2) Raportul cenzorilor.

3) Descărcarea consiliului de administrație și a comitetului de cenzori de gestiunea anului 1933.

4) Eventuale propuneri.

Dacă la 28 Iunie nu se vor întruni accionarii în numărul recerut de statute, adunarea, se va ține la 8 Iulie 1934 tot cu locul și timpul arătat, când fără alte considerațiuni se vor lua hotărâri valide.

Brad, 15 Mai 1934.

Consiliul de administrație.

Conturile de încheiere per 31 Decembrie 1933.

Bilanț. Debit: Cassa 570'35, Escont 533'465, Dobânzi restante 9027'01, Spese procesuale 581. Pierdere 7549, Total 551'692'36 lei. **Credit:** Capital social 50000, Fond de rezervă 14044'21, Depuneri 463246'15, Depozit de cassă 24247, Tantiemă 155, Total 551692'36 lei.

Profit și Pierdere Debit: Pierdere anului 1932, 768 Chirie 4200, Spese generale 3450, Impozite 1639, Total 10057 lei. **Credit:** Dobânzi la escont 2508, Pierdere 7549, Total 10057 lei.

Brad, la 31 Decembrie 1933.

Vraciu, Groza Constantin, David Avram.

Subsemnatul comitet de cenzori am examinat conturile bilanț, profit și pierdere de mai sus și le am aflat exacte.

Brad, 1 Martie 1934.

Andron Indrieș, German Toader.

Știri sportive

Ponorul (Vața) — Juventus (Brad)
3:1 sau 3:2 ?!

Rezultatul de mai sus arată victoria C. S. Ponorul, dela matchul de fotbal disputat în Lunea de Rusalii, cu echipa C. S. Juventus din Brad.

Matchul a fost foarte nehotărât, din cauza unor diversități, care a domnit tot timpul reprizei întâi, prin partialitate fățișă cu care s'a arătat d. Tittch, arbitru, în tot decursul jocului, față de favoriții Dsale.

Deasemenea regretăm expresiile ce au fost aruncate de un domn, în public, jucătorilor, cari expresii numai onoare nu l-au făcut...

◆◆◆◆◆

C. S. „MICA“

După o absență de 3 săptămâni, pe arena sportivă „Mica“ din Gurabarza, se va relua activitatea fotbalistică obișnuită.

Din seria matchurilor angajate, primul va avea loc Duminică 17 Iunie a. c. între C. S. „Mica“ și „Unirea“ din Alba-Iulia, campioana județului Alba și semifinalistă în campionatul Ligei de centru.

Data fiind valoarea ambelor echipe, care dispun de forțe egale, ni-se anunță un match din cele mai atractive.

Ca match de deschidere va juca „Mica“ II. eu „Juventus“ din Brad.

Inceputul primului match va fi la ora 4, iar „Unirea“ — „Mica“ la ora 5⁰⁰.

Pentru on. public din Brad, va pleca un tren dela Bis. ort. rom. la ora 3⁰⁰ și unul la ora 4⁰⁰.

Prețurile de intrare, cele obișnuite.

G. P.

Știri de tot felul

— **Ministerul Instrucțiunii publice** a dat un ordin circular către toți învățătorii și profesorii din țară, prin care se cere ca acei ce au mai multe catedre și servicii să anunțe ministerul pe care dintre acestea și le rezervă deoarece în viitor corpul didactic nu vor putea să aibe mai multe posturi.

— **Ministrul Instrucțiunilor publice** a dat ordin că elevi școalelor din țară nu au voie să citească altă lectură decât cea a scriitorilor: Cezar Petrescu, Ionel Teodoreanu, Ion Minulescu Tudor Arghezi, Gib Mihălescu și Cocea.

Deasemenea s'a interzis citirea fasciculelor.

— **Luni Suveranul** a fost la Caransebeș spre a asista la solemnitățile deschiderii liniei ferate dintre Caransebeș-Reșița.

A luat parte și d. primministru Gh. Tătărescu.

— **Cu ocazia sărbătorilor** dela 8 Iunie toți primari din țară au defilat înaintea M. S. Regelui.

— **România reia relațiile** cu Rusia Sovietică.

România Jugoslavia și Cehoslovacia, adică cele trei națiuni cari formează Mica Înțelegeră, au recunoscut — Duminică, la Geneva, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Desigur, în curând, se va aranja și cu chestiunea Basarabiei.

— **Consiliul inspectorilor generali** au început lucrările în vederea înaintărilor la gra-

dul I. a învățătorilor, pe baza inspecțiilor speciale.

— **În Spania** s'a produs un puternic cutremur, în urma căruia multe locuințe au suferit stricăciuni.

— **În America de Sud** un puternic uragan s'a deslănuț pricinând mari stricăciuni, Numărul morților este peste 2000.

— **D. I. Mihalache**, la un congres național-țărănist ținut în jud. Muscel a cerut pedeapsa cu moarte pentru jefuitori avutului public.

— **Contribuabilii** cari vor achita toate dările către stat până la sfârșitul lunei Iunie, vor beneficia de o reducere de 7 lei la sută.

— **Pe muntele „Cetatea“** — din munții Apuseni s'a descoperit o nouă mină de aur, care în scurt timp va fi exploatată.

— **Examenul de înaintare și definitivat** s'a amânat pentru 25 Iunie c.

— **La examen** de controlori financiari, ținut în București zilele trecute a reușit și d. Simion David controlor în regiunea noastră. — Felicitări.

— **La Brad** s'a înființat un post de notar public.

— **O delegație** a consiliului de administrație a Băncii Naționale a vizitat Luni și Marți exploatarea aurifere din regiunea noastră.

Scopul vizitei a fost ca să se vadă la fața locului progresele realizate și posibilitățile de intensificare a exploatărilor de aur din jurul Bradului.

— **Dimitrie D. Floru**, administratorul delegat al băncii „Deva“ a răposat subit în ziua de 9 Iunie, a. c., în etate de 51 ani.

Moartea acestui bun creștin o regretăm cu toții. Avea o inimă nobilă și sârea în ajutorul celor lipsiți.

Bisericii noastre din Brad încă a donat un frumos candelabru cu 80 becuri electrice, în valoare de Lei 50.000.

D-zeu să-l odihnească cu dreptii săi.

— **Recolta din județul Arad** a fost distrusă de grindină. Grindina căzută a fost de mărimea unui ou de porumbel.

Știri din Zarand

— **Rezultatul alegerilor comunale** din Brad:

Lista I. (liberală): 365 voturi.

Lista II. (frontul plugarilor) 160 voturi.

Lista III. (național țărănistă) 66 voturi.

Anulate 11 voturi.

Deci — calculându-se după voturile exzminate au reușit: șapte candidați din partidul liberal: d-nii: I. Bocăescu, Valer Ambruș, N. Ronta, Lazăr Golcea, Cornel Grădina, Ion Cutean și Constantin Bordea.

Iar din lista a doua, trei: d-nii Feier Dănilă, Bolcu Sabin I. Const și Cazan Ion I. Adam.

— **În Hărățagani** din oarecare pizmă Popa Toader a ucis, cu 5 gloanțe de revolver, pe Tripon Petru, din acelaș comună. Ucigașul a mărturisit că a mai tras chiar și după ce victima era moartă.

ARESTAREA unei bande de falsificatori de monede

În comuna Vulcana-Pandelea, a fost descoperite o bandă de falsificatori de monede.

Femeia N. Mierloiu, fiica țiganului fierar Nae Barbu din Vulcana-Pandelea, ducându-se la magazinul de desfacere al fabricii de țesătorie mecanică „Frații Brănescu“, din comuna Doicești, să cumpere unele lucruri, între alte monede a strecurat și câteva piese de 10 lei false. A fost înștiințat postului de jandarmi din Doicești care a înaintat, spre cercetare, pe femeie, postului de jandarmi din Brănești. Plutonierul Vasile Beșu, dela postul de jandarmi Brănești, făcând cercetări și o percheziție la domiciliul femeii, a descoperit și alte monede falsă, precum 20 kgr. tablă de alamă, necesară pentru falsificarea monedei.

Atât tatăl, cât și fiica, au fost înaintați legiunii de jandarmi, unde se urmează cercetările, întrucât se bănușește că sunt amestecați și alți membri ai familiei.

(Universul)